

Večernik

Leto IV. (XI.), štev. 97

Maribor, torek 29. aprila 1930

»JUTRA«

Članka razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem čeku, zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejetan v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Alekeandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Zveza Slovenije z morjem

je z gospodarskih vidikov problem, ki mu pri nas posvečamo menda manj pozornosti nego zasluži, katerega važnost pa so spoznali tudi že v drugih pokrajinah naše države in razpravljajo o njem tudi razni hrvatski listi. Tako je nedavno tudi sušaska »Naša Sloga« objavila o tem vprašanju zanimiv članek, v katerem predvsem opozarja na velik nedostatek in na praznino v naši železniški mreži, ki jo je treba v interesu prometa in trgovine čimprej izpolniti. Kot eno najneprijetnejših dejstev treba zlasti poudariti, da trgovina ene izmed najbogatejših in v industrijskem pogledu najbolj razvitih pokrajin v državi, Sloveniji, žal še vedno gravitira skoro izključno v tržaško luko. Slovenija je še vedno umetno ločena od svojega naravnega pristaniškega izhodišča na našem severnem Jadrani in je navezana na tujo luko, ki jo zalaga s svojim prometom.

Ce je pa temu tako, se nam pojavlja vprašanje: zakaj nima Slovenija zveze z Jadratom? Zakaj se še vedno ni zgradila ali se vsaj še ni začela graditi železnica proga Kočevje-Vrbovsko in v zvezi s tem tudi proga Sevnica - St. Janž, ki ste obe že zakonito odobreni? Ali in kdaj bi Slovenija pridobila s temi zvezami?

Prvo in glavno: slovenska trgovina bi se osvobodila odvisnosti od tujih pristanišč. Slovenija je na gozdovih in rudah bogata dežela, industrija je v njej najbolj razvita: že to — pravi hrvatski list — dokazuje, kako veliko gospodarsko ulogo bi igrala železniška zveza z morjem za lokalni in mednarodni promet. Omogočila bi lažjo eksploatacijo bogastva te pokrajine. Za izvoz po morju prihaja največ v poštev les, ki se ga v Sloveniji pripravi krog 1 milijon kubikov letno. Drugi proizvod za izvoz po morju prihajajo za enkrat manj v poštev, vendar se v bodočnosti v tem pogledu lahko mnogo spremeni. V drugi vrsti pa pride v poštev uvoz kolonijalnega in industrijskega blaga in surovin. Ta uvoz je zelo znaten. V Trstu kaže statistika celokupnega prometa naše države v tamošnji luki 111.000 ton izvoza in 73.233 ton uvoza. Večino tega prometa tvori promet Slovenije, ki je najbližja tržaška luka.

Z novo železniško zvezo bi se to razmerje znatno spremenilo. Zakaj sedajna oddaljenost Ljubljane kot središča Slovenije od Sušaka meri preko Bubnjarca - Karlovca 330 km, z izgradnjo nove proge bi pa znašala samo 211 km, torej samo še 66 km več nego je razdalja med Ljubljano in Trstom. Tudi oddaljenost Maribora od Sušaka bo znatno skrajšana, za 70 km, in bo mesto 393 km znašala samo še 323 km, samo za 23 km več nego do Trsta.

Ti kratki podatki že jasno kažejo, da se z izgradnjo nove proge odpirajo tudi nove možnosti za tranzit skozi naša pristanišča. Naše luke na severnem Jadrani bodo potem tudi v tranzitu za Avstrijo in Češkoslovaško igrale pomembnejšo ulogo. Zlasti pa bodo te nove zveze igra-

Nova taktika Cvetka Hadžije

DANES ZOPET VSE PREKLICUJE TER POIZKUŠA RAZBREMENITI VSE OBTOŽENCE.

BEOGRAD, 29. aprila. Dočim je drugi glavni obtoženec v terorističnem procesu, odvetniški kandidat Cvetko Hadžija, včeraj izdal cilje in namen zagrebške organizacije, pa je pričel danes zelo previdno umikati svoje prvotne izjave, pri čemer je skušal razbremeniti ne samo sebe, temveč tudi celo vrsto soobtoženih, v prvi vrsti glavnega obtoženca Bernardića in Jelašića.

Prvi dan razprave je predsednik dr. Subotić odredil konfrontacijo Bernardića in Hadžije. Bernardić je pri vsaki konfrontaciji zaničal svoje prejšnje izpovedbe, češ da ni tako mislil in da je v zapisniku vse polno napak. Kratkotamo, Bernardić je postavil vse zopet na glavo.

Toda, dočim je Hadžija še včeraj Bernardića obremenjeval, pa ga je skušal danes zopet popolnoma razbremeniti. O Jelašiću je med drugim rekel, da pri vsej stvari sploh ni bil udeležen. Šlo je le za denar hrvatske akademske menze, ki je bila oblastveno razpuščena. Denar je Jelašić spravil in le o tem denarju sta se razgovarjala ter o svrhah, v katere naj bi se uporabil. Kar se tiče prejšnjih izpovedb, je izjavil Hadžija, jih je podal samo zato, da se reši nadležnega zasliševanja, ker je natančno vedel, da je merodajna le izpoved pred senatom.

Zasliševanje Hadžije se bo nadaljevalo jutri.

Razpust „Jugoslovanske Matice“ in „Slovenske Straže“

LJUBLJANA, 29. aprila. Uradno se objavlja: Ban dravske banovine, inž. Dušan Serbec, je danes razpustil društvo »Slovenska Straža« iz istih razlogov kakor včeraj »Jugoslovansko Matice« ter organizacijo jugoslovanskih emigrantov (Orlem), ker so bile o priliki oblastne hišne preiskave v društvenih prostorih tudi tamkaj najdene komunistične in druge tiskovine, katerih uvoz je prepovedan.

U Indiji se upirajo tudi že kolonijalne čete

LONDON, 29. aprila. Položaj v Indiji postaja vedno bolj kritičen. Razburjenje v Angliji se je povečalo vsled poročila indske vlade, ki pravi, da so pričele postajati sedaj nezanesljive tudi že kolonijalne čete. Le majhen del čet je energično na strani vlade in proti upornikom. Dva oddelka 18. kraljevega strelskega polka sta prešla na stran Gandhijevih pristavev. En bataljon teh sedanjih upornikov je bil odposlan v Abotabad, kjer je položaj zelo resen. Ko pa bi morala četa preiti v napad proti upornikom, je enostavno odpovedala pokorščino.

Uažne izkopline pri kairskih piramidah

LONDON, 29. aprila. Reuterjev urad poroča, da je egiptski raziskovalec Selim Hasan odkril v bližini kairskih piramid grob duhovnika Tarsa Ankha, ki je živel 5.000 let pred Kristom. Najdeni so bili 3 kipi, ki ga predstavljajo kot otroka, odraslega in starčka. Dalje so našli kipe obeh njegovih hčerk, ki imajo razgaljene obleke brez rokavov, približno enako, kakor je sedanja moda. Dva nadaljina kipa predstavljata svečnikovo ženo v dekoltirani, svetlomodri obleki z verižico krog vratu. Zanimivo je dalje

le važno ulogo v tujem prometu, ker se bo potovalna doba znatno skrajšala, in ne bodo tuji iz Nemčije in Avstrije prihajali na našo rivijero več — kakor doslej — preko Trsta in Reke, ampak naravnost po naših progah.

Zato je v njunem gospodarskem interesu ne samo Slovenije,

odkritje sarkofaga, pri čemur so našli tudi šahovnico. Dosedaj se je splošno domnevalo, da izvira šah iz Perzije ali Kitajske. Po tem najnovejšem odkritju pa nastane vprašanje, ali ne izvira morda iz Egipta.

Prekoceanski polet madžarskih letalcev

PARIZ, 29. aprila. Iz Cherbourga so odpotovali v Ameriko s svojim letalom trije madžarski letalci, ki bodo polzkušali od tamkaj poleteti brez pristanka v Budimpešto, da tako zaslužijo 10.000 dolarjev, ki jih je za to propagandno akcijo razpisal lord Rothermere.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Torek, 29. aprila ob 821. uri »Carjevič«. Gostovanje beogradske operete.
Sreda, 30. aprila ob 821. uri »Paganini«. Gostovanje beogradske operete.
Četrtek, 1. maja ob 20. uri »Adieu Mimi«, ab. C.

Celjsko gledališče.

Sobota, 3. maja ob 20. uri »Herman Celjski«. Gostovanje Mariborčanov.
Nedelja, 4. maja ob 16. uri »Herman Celjski«. — Ob 20. uri »Čarčine Amazonke«. Gostovanje Mariborčanov.

Ptujsko gledališče.

Ponedeljek, 5. maja ob 20. uri »Netopir«. Gostovanje Mariborčanov in gđ. Šuštarjeve.

Iz gledališča. V četrtek, 1. maja se ponovi Ralpa Benatzkega opereta »Adieu Mimi« za ab. C. Ta opereta se odlikuje po zelo temperamentni muziki in izvanredno zabavnem dejanju. — V nedeljo, 4. maja pa priredi kvartet ljubljanske »Glasbene Matice«, ki je najboljši slovenski vokalni kvartet ter ponovno poje tudi v radiu, koncert v marib. gledališču ob 20. uri. Spored je izbran in zelo zanimiv.

ampak zlasti tudi našega primorja in cele naše države, da se prične z gradnjo gori navedenih zvez čimprej. Rešen bo s tem izredno važen narodno-gospodarski problem, luke našega severnega Jadrana pa bodo potem mogle začeti igrati ono ulogo, ki jim je od narave namenjena v našem gospodarskem življenju.

Gostovanje Beogradske operete

Cirkuška princesa.

Kalmanova »Cirkuška princesa« spada med tiste operete, ki jim je potrebna blesteča oprema, dobra režija in obilica dobrih pevskih in igalskih moči. V taki pripravi je delo, ki mora uspeti na vsakem odru. Beograščani so sinoči ob njej pokazali, da so rutinirani in dokaj skladna skupina. Oprema, posebno inscenacija, ni bila sicer taka, kakršne smo vajeni pri velikih prestolniških operetah, a pomisliti je treba, da je to gostovanje, igranje v tujem, ne v lastnem gledališču. Vso pohvalo po zasluži režiser, ki je tudi brez velike komparzerije ustvaril močno polnost in razgibanost skupin in posameznih scen. V tem oziru bi se od Beograščanov tudi mi lahko marsičesa naučili. Prav enako, če ne še večjo pohvalo, zasluži pa tudi dirigent g. Plecity, ki je z eno samo vajo zelo dobro obvladal nepoznani mu orkester. Odkar je pred leti zapustil Maribor, je sijajno napredoval. Tretji faktor, koreograf g. Klemenčič, je pokazal istotako veliko domiselnosti, posebno že zaradi izredne mobilnosti svojega baleta, ki ima v prvi plesalki in v prvem plesalcu dvoje dobrih, temperamentnih in mnogostranskih moči.

V pevskem oziru je skupina drugorazredna, a kot taka prav dobra; nekateri solisti celo segajo nad označeno linijo. Mnogo boljše je v igalskem oziru. Vsem glavnim močem se pozna velika oderska praksa in rutina in ona lagodna svojstvenost, ki je v vsaki dobri opereti neobhodno potrebna. Popolnoma odkrito pohvalo zaslužijo komiki, ki niso niti prisiljeni niti ne pretiravajo, kar se pri nas, žal, tako rado dogaja. Pokazali so nam, da se dá velik uspeh in efekt doseči tudi z eleganco in fineso, celo neprimerno večji kakor z grobstvo.

Najmočnejša osebnost skupine je gotovo g. Truhovič, ki je s svojo elegantno pojavo, globoko igro, odersko rutino in s šolami ter dokaj močnim tenorjem kot mister lks dosegel velik uspeh. Sijajna oderska pojava je gđ. Komarovska. Kot primadona razpolaga z velikim pevskim materialom, ki ga pa, žal, v celoti ne izrablja. Igralsko še ni dovolj razvita, obeta pa veliko. Njena princesa Palinska je bila očarujoč lik. Izborom mladostni komik je g. Klemenčič. Kot pevec ni močan, kot igralec pa je v vlogi mladega Schlumbergerja pokazal toliko elegantne komike, da bi nam bil lahko uzor. Manj nam je ugajala subreta gđ. Srničeva, a kljub temu je tudi ona še vedno dobra moč; igalsko je podala Mabelo Gibsonova prav dobro. G. Odlič je eleganten starejši komik; tip kneza Sergija Vladimirja je izoblikoval zaokroženo, močno in do vseh fines premišljeno. Še sijajnejši komik pa je g. Dobrič; kot natak Pelikan zasluži popolno priznanje in ga je sinoči tudi dobil. G. Maslovič je svojega cirkuškega ravnatelja dobro tipiziral; gđ. Formanekova je kot hotelirka bila na mestu, a tudi ostali so — eden več, drugi manj — zadovoljivo rešili svoje vloge: g. Balković, Medved, Pisek in Nikolajević kot častniki, (le uniforma je bila malo preoguljena), g. Kutjara kot klovn, g. Nikolajević kot Friedländer, gđ. Brkičeva kot piccolo, g. Milovanović kot princ sluga, in gđ. Lipovščakova in Birtičeva kot dvorni dami.

Obisk je bil dober in kontakt med igralci in občinstvom izboren. Vsa predstava je sploh pokazala, da zaslužijo Beograščani tudi danes in jutri polno gledališče.

Položaj naše meje v Prekmurju

ODSEK OB KUČENICI. — RAZVODJE MED MURO IN RABO. — VZHODNA MEJA DO MURE.

Kakor vse naše meje, tako je tudi ona v Prekmurju rezultat kompromisa, zato ni niti geografsko dobra niti etnografsko pravilna in pravična. Pričetek ob izlivu Kučence v Muro ni naraven, ker izključuje vse slovensko ozemlje v trikotu Radgone in ker je Radgona po sami naravi ozemlja najbolj naravno središče južnozahodnega Prekmurja, h kateremu spada tako zemljepisno kakor tudi jezikovno. Na nemško ozemlje zadene ta meja ob Kučenci, ki je bila enostavno povzeta po prejšnji meji med Štajersko in Ogersko, šele med občinama Pölten na avstrijski strani in Črnci na naši, vendar pa so posamezne slovenske (prekmurske) družine naseljene na desnem avstrijskem bregu še vse do Klöcha (Kleka) in Jörgena (Jurjevcev). Nasprotno pa leži na levem, t. j. našem bregu Kučence, še dve nemški, odnosno pomembni vasi, Pertoča in Ferlinci. Pomembnejše se je vsled prekomajnega nemškega upliva izvršilo šele v prejšnjem stoletju. V ostalem pa se prebivalci teh dveh krajev v nčemer ne razlikujejo od ostalih Prekmurcev.

Ta meja poteka tu do južno-zahodno od Sv. Ane na Igu, ki je še na avstrijski štajerski strani, potem se pa zaokrene proti severovzhodu, prekorači reko Ledavo in se povzpne na 413 m visoki Šradel, odkoder gre preko kot 371 na koto 381, ki tvori stočiče treh mej: jugoslovanske, avstrijske in madžarske. Severno zahodno in severno od meje Sv. Ane na Igu — koto 381 — se razprostira najjužnejši del nove avstrijske zvezne dežele, Gradišanske (Burgenland). Prebivalstvo onstran te naše meje je pretežno nemško; Slovenci naseljujejo samo ozek pas vzdolž avstrijske meje do Rabe. Po pokolenju so pa tudi ti Nemci bivši prekmurski Slovenci, ki so se v zadnjih stoletjih ponemčili, kajti še pred dobrimi sto leti so se našli zadnji Slovenci tu vse do bivše štajerske meje in celo preko nje na Srednjem Štajerskem, Kraji na naši strani, Rogaševci, Serdica, Sv. Kuzma (Kuzdobljanje) itd., so popolnoma slovenski.

Od stikališča vseh treh navedenih mej, deli Madžarsko od Jugoslavije razvodje med Rabo in Muro. Višine so tu od zahoda proti vzhodu: 404, ki se dviga tik cestnega prelaza Gornja Lendava - Gornji Senik, 370 pri Čepincih, Veliki vrh, 365, prelaz na cesti Veliki Dolenjci -

Andovci t. zv. Krajcarjev breg, 313, in koto 319 severno-zahodno od Velikih Dolenjcev. Na severni, madžarski strani tega mejnega sektorja leži tako zvano Slovensko Porabje, ki sega do Sv. Gotharda na Rabi, kjer žive zadnji Slovenci tudi onstran, na levem bregu. Vse Slovensko Porabje, avstrijsko in madžarsko, šteje do 10.000 Slovencev. Na južni strani te meje, torej na naši strani, živijo čisti in kompaktno naseljeni Slovenci. Pokrajina je valovita, podobna Slovenskim goricam in ima tudi nekaj obsežnih gozdov. Po veri so prebivalci evangeličani in katoličani.

Pri koti 319 se meja obrne proti jugovzhodu po razvodju med Zalo in Krko, katere se dotakne pri Hodošu ter jo prekorači v južnozahodni smeri. Hodoš je naša obmejna železniška postaja in je deloma pomadžarjen. Pod Hodošem preseče meja gorice med Veliko in Malo Krko in prekorači potem tudi Malo Krko. Prebivalstvo je tu že malo pomešano, a na madžarski strani so Slovenci še v Kržici, Samorovcih in južno od tu še dalje vzhodno v Žagah, Melnekovcih, Velimircih itd. V nadaljnjem poteku se meja drži bližine Kobiliškega potoka, ki izvira pri Lončarovcih, teče do južno-zahodno od Kobolja po našem ozemlju, od tu dalje do severno-zahodno od Dolnje Lendave po madžarskem, potem dalje pa zopet to stran meje in se pod Doljo Lendavo izteka v Ledavo. Ta odsek prekmurske meje je geografsko najbolj neizrazit in neprikladen. Edina naravna meja bi mogla biti samo reka Krka. V spodnjem delu tega mejnega odseka je madžarski element vdrl tudi na naše ozemlje in tvori v vseh obmejnih vaseh znatno manjšino, ki šteje skupaj z ostalimi Madžari v Prekmurju krog 10.000 duš. Z naseljevanjem slovenskih kolonistov po agrarni reformi se je pa tudi prvotno razmerje že precej spremenilo nam v prilog.

Od železniške proge Dol. Lendava - Senti ob Krki se vzpne meja na zapadne vrhove Lendavskih goric, doseže južno od njih zopet reko Krko in se je drži do izliva v Ledavo in te v Muro. Na madžarski strani živijo Slovenci še po goricah, na naši strani pa so Madžari v Dolnji Lendavi in okoliških vaseh, po številu pomembni pa so le v D. Lendavi. Od tod se je pred osvobojenjem širila tudi madžarizacija vsega južno-vzhodnega Prekmurja.

še danes zavedajo takratnega globokega učinka. Ker je uspelo pridobiti kot soliste prvovrstne moči, kakor: Anico Mežetovo iz Ljubljane, Josipa Gostiča, člana ljubljanske opere in našemu občinstvu že itak dobro znanega patra Kamila Kolba iz Zagreba, je Mariboru zopet dana prilika, da — že skoraj ob koncu letošnje sezone — prisostvuje po šestih letih zopet izvajanju te pesmi, ki je bila dana tokrat kot **sezonska naloga naši mladini**, to je — gojencem Glasbene Matice same, ki izvaja to delo v zasedbi mešanega zbora in godalnega dela orkestra, kar je še čisto posebnega pomena. Ne dvomimo, da bo občinstvo poplačalo pridnost in marljivost naše nadebudne mladine z obilnim obiskom koncerta, ki se bo vršil v soboto, 3. maja v dvorani »Uniona«.

Slovensko planinsko društvo je na svojem nedeljskem občnem zboru v Ljubljani izvolilo za predsednika ponovno dr. Fr. Tominška, v ostali odbor pa so izvoljeni: Janko Mlakar, Alojz Knafelec, Makso Hrovatin, dr. Jos. Tičar, inž. Rudolf Škof, Ivan Šabec, Janez Kveder, Emil Podkrajšek, Ivo Marželi, Franjo Vilhar, dr. Alojz Vrtačnik, Jože Cesar, dr. Viktor Vovk in Jože Jeretina, za preglednika pa Emerik Ferline in Fran Lenarčič. SPD ima danes z vsemi podružnicami vred 11.070 članov. Zlasti stalno narašča število inozemskih članov, kar je razveseljivo znamenje vedno naraščajočega tujkega prometa v naših planinah.

Spominjajte se CMD

Mariborski in dnevni drobiž

Maša-zadušnica za Zrinskega in Frankopana.

Ob priliki obletnice mučeniške smrti narodnih velikanov bana Petra Zrinskega in kneza Krsta Frankopana, se bo služila v sredo, 30. aprila, ob 8. zjutraj v mariborski stolnici slavnostna maša zadušnica, k kateri se vabijo vsa narodna društva, kakor tudi vse narodno-kulturne ustanove.

Za pogorelce v Zaluki

so v Mariboru prispevali še: Hinko Kosič 100 Din, Andrej Oset 30 Din, deln. zav. družba Vardar 50 Din, g. Vrulih 100 Din, Mestna hranilnica 200 Din, glavni zastop. dr. Jugoslavija 30 Din, Neimenovani 30 Din, dr. Vrečer obleko, Sladkorska tovarna Ipenke 400 Din, dr. M. Černič 100 Din, Dolje Pavlin 10 Din, inž. Jelenc-Slajmer 100 Din, dr. Hugon Robič 100 Din, dr. Fr. Marinič 100 Din, dr. V. Marin 100 Din, Fr. Mastek blago. Iskrena hvala! —

Glede stolpne ure na stolnici

je bilo — če se ne motimo — svoj čas sklenjeno celo v občinskem svetu, da naj bo merodajna za vse ure po mestu. Pa kako naj bo to, če je sama tako neredna, da se kljub ponovnim protestom naših javnosti in zlasti težko prizadete šolske mladine skoro vsak mesec enkrat za par dni ustavi in stopi v akcijo vedno šele na ponovne proteste publike. Momentano ta revolucionarka na cerkvenem stolpu že zopet drugi dan — stavlja. —

3. maja 1930

MRTVAŠKI ŽENIN

Akcija za združitev in proti združitvi občin.

Z ozirom na osnutek zakona o novi organizaciji občin, so okrajna glavarstva poslala vsem občinam vprašalne pole v svrhu izjave in stavljenja eventualnih predlogov. Ker pa zadeva globoko posega v usodo skoraj vseh krajev, je nastala s tem nepričakovano živahna akcija za in proti združitvi. Nekatere občine, posebej one v naši, celjski in ptujski okolici, se energično upirajo priključitvi k mestom, druge pa bi skoraj brez izjeme vse hotele biti še nadalje središča. Tako nastajajo kombinacije, ki druga drugi nasprotujejo, kar jasno dokazuje, da na ta način ne bo mogoče priti do zdrave in pravilne rešitve tega vprašanja. Potrebno bo, da bodo oblasti same napravile objektivne osnutke glede združitve in novega skupnega središča. Pred vsem pa bo potrebno, da se bo priklopitev okolice k mestom izvršila brez ozira na lokalne želje, ki v splošnem niso niti zadostno utemeljene. —

Nemška agitacija za koroške plebiscitne proslave.

Kakor kaže ves način priprav za proslavo desetletnice plebiscita, da so koroški Nemci ostali prav taki kakršni so bili ob prevratu, tako je popolnoma skladno z duhom njihove mentalitete tudi to, da vabijo k sodelovanju in prisostvovanju tudi naše Nemce in nemčarje, pred vsem seveda one iz Mežiške doline. Skrb za to je menda prevzel znani »Hund der Mißthaler« v Celovcu, ki se je za letošnjo desetletnico, kakor izgleda, zopet obudil k življenju. Pri proslavah bo imel posebno vlogo, da bo zastopal in predstavljal »neodrešene« koroške kraje, a rad bi za to pridobil tudi prave naše državljane, in kakor se govori po Mežiški dolini, je s tozadevno akcijo že pričel, zato bi bilo umestno in potrebno, da bi se budno pazilo na njegove podvige in bi se pravočasno preprečila vsaka iredentistična demonstracija. —

Danes v torek

Češki pevski večer

s kabaretnimi vložki

v Veliki kavarni

Ljutomer.

Naša glasbena šola priredi svojo običajno letno javno produkcijo v nedeljo 25. maja ob 15. uri, na kar se opozarjajo domača in okoliška društva. Natančneje se sledi. —

Pogrešan.

Glogovšek Josip, bivši pek v Smetanovi ulici, je zopustil svojo zakonsko ženo tik pred porodom s 4 oziroma 5 nepreskrbljenimi otroki v največji bedi in že pred dvema mesecema neznanokam izginil. Dosedanja uradna poizvedovanja po njem so ostala brezuspešna. Kdor kaj ve o njem, naj prijavi njegovo sedanje bivališče socialno-političnemu uradu mestnega magistrata mariborskega, Rotovski trg št. 9. —

Avtomobilska nezgoda v Dravski dolini

Na znanem ovinku med Sv. Ožboltom in Breznem, kjer je zaglavilo že precej avtomobilistov, se je zopet pripetila težka avtomobilska nezgoda. Vsled defekta na pnevmatikah je vozilo zagnalo v precej globok obcestni jarek. Oba potnika šofer Franjo Lorbek iz Ribnice na Pohorju in Ivan Jenko iz Maribora sta bila težje poškodovana. Lorbek si je zlomil levo nogo ter so ga morali prepeljati v bolnico, dočim se je Ivan Jenko, ki je dobil na čelu precej občutno rano zadovoljil s tem, da se je okrog polnoči sam javil na reševalni postaji. Jenko je ostal v domači oskrbi. Vozilo ni utrpelo velike škode. —

Tipičen vzgled solidarnosti

pa ne med ljudmi, ampak med — živalmi! Včeraj se je nudil številnim gledalcem prizor, ki je vreden zabeležbe. V nekem nasadu se je pojavila mačka, ki je prežala na ptice. Ker ptici sedaj ravno gnezdi, jim naravni instinkt pové, kje je nevarnost... In res! Kakor na povele se je oglasilo živahno in bojovito čebljanje, po ptičjem jeziku znak za alarm. V petih minutah je bil »sovražnik« obkrožen od celega roja pernatih bojevnikov vseh vrst, plemen in kategorij; celo lastavice in vrabci so zagnali bojni krič in krvoločna mačka je vsa preplašena — izginila, kakor da ji je kdo rep žagal! —

Zopet težka nezgoda motociklista!

Včeraj popoldne se je na glavni cesti blizu Slivnice zopet pripetila težka nezgoda z motornim kolesom, katere žrtev je postal 25-letni Franc Štern iz Račjega. Na nekem ovinku mu je kolo spodneslo in padec je bil neizogiben. Štern je dobil poškodbe na glavi, težko rano na ustnicah in čelu ter pretresenje možgan. Ponesrečenca so z reševalnim avtom prepeljali v bolnico. Tudi motorno kolo je precej poškodovano. —

Nesreča na postaji v Slivnici.

Včeraj pop. se je v bližini žel. čuvajnice v Slivnici pri Mariboru igral ob progi 3 in polletni sinček žel. delavca Janko Škrget. Mimo je privozil žel. stroj, ki je fantka zagrabil in ga vrgel z vso silo na stran, pri čemer mu je bila razbita lobanja. Rešilni avto, ki je bil aviziran iz Maribora, je nezvestnega fantka hitro odpremil v mariborsko bolnico, kjer je pa — ne da bi se bil zavedel — že tekoma pol ure izdihnil. —

Od torka do vključno petka

Poganska ljubezen

Prekrasni film strastne paganske ljubezni. Očarljivi posnetki. — V glavni vlogi najboljši filmski igralec Ramon Navarro 1271

Kino Union Tel. 23-29

Rezervirajte in nabavite si vstopnice

Prvo slovensko opereto »Tličnik« je zložil dr. Benjamin Ipavič že kot dijak. Dih vso svežost in okus mladega skladatelja. Besedilo, prosto preloženo po M. Lendovškem, je izšlo l. 1869 v Slov. Taliji. Pri nas so opereto prvič priredili v ptujski Citalnici na Belo nedeljo 12. aprila l. 1885 po zaslugi narodnega organizatorja dr. Tomaža Romiha in Antona Porekara. Ta je kot sloveč tenorist pel vlogo Zelenkoviča. Drugič se je pela v Ptuju v Narodnem domu l. 1895, v Mariboru pa l. 1910. Takrat je vodil režijo naš nepozabni Stegnar, godbo pa preskrbel neumorni glasbeni odsek Slov. dramskega društva s kapelnikom Koudelko. Uspeh je bil sijajen. Zanimivo je, da se bo pri sedanjih uprizoritvah operete dne 9. maja zvečer v Narodnem domu prinesla na oder prav ista zgodovinska kletka-tličnik, ki so ga imeli naši diletantje pred 45. leti v Ptuju.

Razpust Jugoslovanske Matice in Orjema v Ljubljani

Po nepričakovani policijski preiskavi v društvenih prostorih Jugoslovanske Matice v Ljubljani je posebna policijska komisija izročila včeraj popoldne predsedniku oblastnega odbora Jug. Matice, dr. Janku Pretnarju, sledeči od bana inž. Serneca podpisani odlok:

»Policijska uprava v Ljubljani je izvršila v Vaših društvenih prostorih nenadno hišno preiskavo in zasegla komunistične tiskovine, katerih uvoz je oblastveno prepovedan. Društvo je s tem postopanjem prekoračilo svoj statutarni delokrog. Zato odrejam na osnovi društvenega zakona razpust Vašega društva. Zoper ta odlok je dopustna pritožba na ministrstvo notranjih poslov v 60 dneh po dnevu dostave, pritožba pa zaradi varovanja javnih interesov nimajo odločilne moči.«

Istočasno z Jug. Matico je bila v Ljubljani razpuščena tudi organizacija jugoslovanskih emigrantov (Orjem). Razpustitveni odlok je enak kakor za Jugoslovansko Matico.

»Mrtvaški ženin«

dramatična kantata češkega komponista Antonína Dvořáka na besedilo K. J. Erben — spada nedvomno med najlepša vokalno-orkestralna dela tega svetovno-znanega, za češko glasbo toli zaslužnega skladatelja. Delo se izvaja danes takorekoč po vsem svetu. Tudi pri nas smo imeli priliko slišati to mogočno skladbo in oni, ki se je še spominjajo, se

Po katastrofi v kaznilnici Ohio

NEKOLIKO UPOGLEDA V KAZNILNIŠKE RAZMERE V AMERIKI.

Strašna vest o požarni katastrofi v kaznilnici v Ohio, ki je po uradnih podatkih zahtevala 376 smrtnih žrtev in o kateri prihajajo vedno nove strašne podrobnosti, je zanimanje za razmere v ameriških kaznilnicah le še podžgalo. Novejša poročila iz Ohia vedo celo povedati, da je krog 400 kaznjencev deloma ranjenih, deloma oslepelih, deloma od groze zblaznelih. Med požarom samim so se odigravali strašni dogodki. Del kaznjencev je junaško pomagal pri gasilnih in reševalnih delih, drugi zopet pa so rezali cevi in skušali povečati zmešnjavo, da bi mogli pobegniti. Mnogo jih je bilo na begu postreljanih iz strelnic, ki so jih naprile nanje alarmirane vojaške čete. Več paznikov je pri poskusu, da bi odprli celice, v katerih so bili kaznjenci že v plamenih, našlo smrt, drugi zopet so mislili samo na svojo rešitev in so hladno gledali, kako so kaznjenci v celicah goreli. Najbolj divja fantazija si težko predstavlja te strašne scene peklenske noči.

Kakor rečeno, pa so ta poročila zopet povzročila, da se je ves civilizirani svet začel baviti z razmerami v ameriških kaznilnicah. Že poprejšnje mnogokratne krave revolte kaznjencev v ameriških kaznilnicah, ki so zahtevale stotine človeških žrtev, so bile dokaz, da tam nekaj ne more biti v redu. Sedaj se je pridružilo še vprašanje, kako je mogla katastrofa v Ohio zavzeti tako strašen obseg, zakaj so žrtve na človeških življenjih tako ogromne.

Že nedavno smo objavili izjavo ameriškega višjega državnega pravdnika, da so ameriške kaznilnice prenapolnene. Statistika kaže, da je v ameriških kaznilnicah letno povprečno 100.000 kaznjencev. Število je razmeroma nizko, če pomislimo, da zaznamuje kriminalna kronika letno samo umorov krog 10.000. Število kaznjencev v ameriških kaznilnicah se je tekom zadnjih dveh let podvojilo, kar seveda tudi ni veliko, če pomislimo

na ogromni prirastek prebivalstva v isti dobi in še to, da zlasti izza uvedbe prohibicije število kaznjencev rapidno narasča. Na drugi strani pa z naraščanjem kriminalitete ni v istem tempu napredovala izgradnja in modernizacija starih kaznilnic. Samo Sing-Sing so nekoliko modernizirali, skoro vse ostale kaznilnice pa so — kakor izjavlja sloviti kazenskopравни znanstvenik prof. Liepmann — »zrele za muzej«. Ne samo, da so že cela stoletja stare in prav nič prilagodene spremenjenim prilikam, ampak so predvsem tudi premale, da bi moglo kaznjence zaposliti in jih tako odvrti od raznih načrtov za pobeg itd. Stare zgradbe zlasti onemogočajo uspešno kontrolo, vsled česar je mogoče, da v ameriških kaznilnicah cveteta trgovina in tihotapstvo orožja in so mogoči oboroženi upori. Kakšne razmere morajo vladati v teh zavodih, ilustrira že dovolj statistično dejstvo, da morajo nešteti tisoči kaznjencev spati po koridorjih in v raznih kotlih, ker je število celiv nezadostno.

Po evropskem naziranjju je mnogo krivde za te razmere in zlasti za prenapolnjenost kaznilnic tudi na zastarelih ameriških zakonih. Tudi v Evropi zločinca, ki se ponovno pregreši, strožje kaznujejo nego onega, ki se pregreši prvič. Amerikanski sodniki pa so v zadnjih letih vedno bolj obsojali na čim večje število let, da bi ustvarili zastraševalne primere. V New Yorku imajo n. pr. celo zakon, da se vsakega, ki je v četrtič kaznovan, mora obsoditi na smrt, tudi če je zagrešil samo kako malenkost (ukradel jabolko ali tihotapil sekt). Da končno ne vedo, kam z onimi, ki so obsojeni na došmrtno ječo, je naravno. Ameriška vlada bo končno prisiljena začeti graditi nove kaznilnice in tudi modernizirati svoje zakone. Potem bo mogoče misliti na to, da bodo prenehale revolte in da ne bo prišlo do katastrof, kakor je bila ona v Ohio.

Uvidovitost v službi kriminalistike

Moderna kriminalna znanost se mnogo bavi s problemom vidovitosti in se zlasti v Franciji, Angliji in Ameriki vidovitost mnogo stavi v službo kriminalistike. Ko je nedavno izginil londonski odvetnik Philipps brez sledu, se je policija takoj obrnila na vidovideca L. Sworda. Kakor znano, je odpotoval Philipps par dni pred božičem v Pariz. Od takrat je manjkala za njim sleherni sled. Ker pariška policija Scotland Yard hipotezo, da je Philipps že izkrcal na francoski obali, je postavil Scotland Yard hipotezo, da je Philipps že v Londonu izginil. Vidovidec pa ni bil tega minenja, vendar pa ni mogel reči nič gotovega. Dali so mu uro iz Philippsovega stanovanja. Komaj je prijel za uro, je že zaspal, vendar njegova vidovitna sposobnost ni mogla prinesiti rešitve zagoneznega slučaja. Pripovedoval je v vidovitostnem spanju, da se je Philipps peljal direktno v Pariz in da je tam padel kot žrtev neke ženske. Sword je žensko točno popisal. Kmalu nato je dobila londonska policija obvestilo, da so Philippsa videli v Boulogne-sur-meru. Od takrat pa se ni nič več o njem čulo. Njegovega izginotja torej tudi vidovidec ni mogel razjasniti.

Več sreče je imel nedavno vidovidec Morand v San Francisco, ki je pridržen tamonjski policiji. Šlo je za umor bogatega meščana Ralpa Elliota, ki so ga našli na predmestni cesti mrtvega z rano v prsih. Ugotoviti so mogli, da je bil Elliot v nekem nočnem lokalu. Pod sumom umora so zaprli lastnika nočnega lokala. Že se je zdelo, da bo neizogibno sledila smrtna obsodba. V zadnjem hipu je bil obtoženec rešen smrti, ko je vmes posegel Morand in tako preprečil justični umor. Morand je označil kot morilca nekega šoferja. Policija je sledila in šoferja aretirala. Nekaj časa je tajil, nato pa obširno priznal. Bil je član vlomilske tolpe, ki je bila v zvezi s taksi-šoferji. V sporazumu z tolpo je Elliota ponoči na povratku domu ustrelil, da bi ga oropal.

V Ameriki so tekom zadnjih let tudi več drugih slučajev umorov razkrili potom-vidovidec.

Načrt za 20 milijonsko mesto

Veliki načrti za preureditev in povečanje New Yorka, ki so jih delali 7 let, so sedaj gotovi. Obsegajo 10 zvezkov in pričajo o gigantskem obsegu razširjenja mesta. Zgradili bodo nov New York, ki bo obsegal 11.000 km² in bo mogel sprejeti 20 milijonov prebivalcev. Novi načrti z velikimi vodnimi frontami okrog središča, otok Manhattan, parki in široke drevoredne ceste, hočejo ustvariti več prostora za industrijo in obenem boljša stanovanja, ter nuditi istočasno velika sportišča in zabavišča. Računa se, da bo v letih 1930—1935 potrebnih 2 milijona novih stanovanj. Otok Manhattan nikakor ne bo pokrit morda z nebotičniki, temveč bodo gradili tamkaj le nizke hiše. Izvrstna prometna sredstva bodo skrbela za to, da bodo ljudje, zaposleni v sredini mesta, lahko najhitrejšim potom prispeli v predmestje, kjer bodo stanovanjske kolonije. Zgrajena bosta dva velika kanala, katerih eden bo služil izključno trgovini, drugi pa bo spajal široke gornje trge.

500 prebivalcev — 800 telefonov.

Instalacija telefonske centrale v vatikanskem mestu se dovršuje in bo že te dni stopila v promet. Zanimivo je, da bo imela vatikanska telefonska centrala 800 telefonskih števil, dasi ima Vatikan komaj nekaj nad 500 prebivalcev. To si je razlagati s tem, da je v vatikanskih palačah veliko uradov. Vsekakor pa ima vatikanska država v primeri s številom prebivalstva rekord v številu telefonov.

Poplava šampanja v Franciji

V nasprotju s katastrofalno poplavo v južni Franciji je doživela letos tudi severna Francija, takozvana Šampanja, drugo, sicer mani nevarno poplavo: lani so pridelali v tamošnjih vinogradih toliko grozdja, da so izdelali 80 milijonov steklenic šampanja. Ker pa se je vsled splošne evropske krize tudi francoskim vinom kljub sijajni kvaliteti zaprla pot na mnoga zunanja tržišča, ima tudi ta poplava gotove tragične momente.

Litteraria

Naše gledališče in slovenska drama. Že po svoji prvotni zasnovi in po uloži v naši kulturi je bilo mariborsko gledališče določeno, da postane oni naš poklicni oder, ki bo posvečal vso pažnjo izvršni slovenski dramatik. Tega so se dobro zavedali vsi dosedanjí upravniki, že Nučič, posebno pa sta si v tem oziru pridobila zaslug Valo Bratina in Milan Skrbinšek. Prvi je pomagal mnogim našim delom do prve uprizoritve, saj so tu debutirali Remec, Cerkvenik, Bevk in drugi, Skrbinšek je pa posvetil vso potrebno pažnjo našemu največjemu dramatik Ivanu Cankarju. V njegovi režiji in interpretaciji smo šele spoznali vso moč »Kralja na Betajnovi«, »Pohujšanja v dolini šentflorjanski«, »Hlapcev« itd. Poznejše krize našega gledališča so to misijo znatno ovirale, in bile so sezone, ko domača izvirna dela skoraj niso prišla do veljave in so se, žal, občutno zapostavljala. Z letošnjim gledališkim letom pa se je uprava zopet vrnila k stari tradiciji in mislji našega odra in je dosegla lep in časten rekord. Že sezona je bila odprta s častno uprizorjenim Cankarjevim »Pohujšanjem v dolini šentflorjanski«, potem smo pa doživeli ali bomo doživeli še kar šest izvršnih slovenskih premier, med njimi celo štiri krstne predstave. Sledile so se po vrsti: Dobovškova »Radikalna kura«, Žolnirjeva »Grudica«, Novačanov »Herman Celjski«, te dni pa pridejo na oder še Lipahov »Glavni dobiček«, Šnuderlova »Pravilica o rajski ptici« in Kraigherjeva »Fronta sestre Žive«. V vsem tem času je doživela Ljubljana eno samo krstno predstavo, Lipahov »Glavni dobiček«. Vse to ponovno in nepobitno dokazuje, kako nujno in potrebno je, da imamo Slovenci tudi v Mariboru svoje popolnoma samostojno in neodvisno gledališče.

Letošnje knjige Mladinske Matice. — Mladinska Matica v Ljubljani je te dni dovršila priprave za tiskanje svojih letošnjih edicij. Knjige so deloma že v tisku in bodo izšle koncem meseca maja ali v začetku junija, njihova naklada bo pa letos še večja kot je bila lani. Po dosedanjih poročilih je število mladih članov že prekorajilo 20.000. Za članarino 10 Din in 50 par za poštnino in ostale stroške, bodo prejeli naročniki četrto knjig: zbornik »Kresnice«, ki doseže letos tretji letnik in ki bo obsegal razne leposlovne in poljudno-znanstvene ter praktične sestavke, Radivoja Reharja povest »Vijolica Vera«, Franca Erjavca poučno knjigo »Pod grajskim jarinom« ter izbor najlepših Grimmovih pravljic v prevodu in prireditvi Julija Slapšaka. Ker pridejo knjige Mladinske Matice v sleherni vasic, vršijo s tem med našo mladino veliko kulturno poslanstvo.

Fran Škof: Naša hrana. Maribor 1920. Izdala gostilničarska zadruga v Mariboru. Strani 48. — Prof. Fran Škof nam je s to knjižico preskrbel priročnik, kakršnega smo že dolgo pogrešali in potrebovali, kajti studij, človeške hrane postaja po določitvi uloge vitaminov vedno važnejši. Autor je zbral vse, kar je za vsakdanje življenje najvažnejše, tako da bo knjižica »Naša hrana« mogla izvršno služiti tako našim kuharicam in gospodinjam, kakor tudi gostilnam, restavracijam, bolnišnicam in zdravnikom. Posebno dobrodošla bo pa tudi onim našim gospem in gospodinjam, ki bi si rade ohranile moderno vitko linijo, ne da bi jim bilo treba pri tem stradati. Delo je razdeljeno na: 1.) Uvod in razlago za čitanje tabel; 2.) Pregled najvažnejših živil in poživil (tabele) ter 3.) Kratko razlago kemične sestave živil in poživil. Knjižico najtopleje priporočamo.

Nova Meškova knjiga v češčini. V založbi »Cirilove in Metodove knjigarne« v Pragi je izšel te dni češki prevod Ksaverja Meška knjige »Mladini« (Mladeži). Prevod sta oskrbela prof. Josef Skrbinšek in František Hermann. Prevod je opremljen tudi s primernim uvodom, ki seznanja češko javnost z našim pisateljem in pesnikom ter njegovo širšo in ožjo domovino, »Slovenskimi goricami«. To je že tretji prevod mladinskih del Ksaverja Meška v češčini.

Nov avtomobilski rekord

je dosegel glasom poročil angleških listov kapetan Birken v Brooklandu, ki je prevozil 210 km v eni uri.

Sport

ISSK Maribor:SK Ilirija.

V nedeljo se bo v Mariboru odigrala najvažnejša in najzanimivejša prvenstvena tekma letošnje sezone. V finalnem srečanju nastopita prvak mariborske oblasti ISSK Maribor in prvak Ljubljane SK Ilirija. Za odločilno prireditev vlada v vseh sportnih krogih izredno zanimanje.

Izidi zadnjih tekem, ki jih je igrala SK Ilirija, dokazujejo, da je prvak Ljubljane v izborni formi. »Maribor« bo moral na domačih tleh postaviti vse sile, da doseže čim častnejši rezultat. Sodil bo g. Fabris iz Zagreba.

Plavači pozor!

V svrhu intenzivnejšega udejstvovanja v plavanju, veslanju itd. je ustanovil SSK Maribor odsek za vodni sport, pod čegar okriljem se bodo gojile vse panoge vodnega sporta. Z otvoritvijo novega bazena na »Mariborskem otoku« je tudi zagotovljen uspešen razvoj in razmah tudi te sportne panoge, to tembolj, ker bo klub vse ukrenil, da se omogoči članom smotre in ceneni trening. Prvi sestanek članstva odseka se bo vršil v sredo, de 31. t. m. ob 18. uri v posebni sobici hotela »Pri zamorcu« in so vabljeni vsi, ki se zanimajo za katerokoli panogo vodnega sporta.

MOLNP službeno.

V nedeljo, dne 4. maja, se bo vršila ob 16.30 na igrišču ISSK Maribora prvenstvena tekma ISSK Maribor:SK Ilirija. Ljubljana. — Ob 10. na igrišču S. K. Rapida prvenstvena tekma mladine SK Zeleničar:SK Rapid. Službujoči odborniki dopoldne g. Ilvar, popoldne g. Koren. Tajnik.

Sokolstvo

Bratom s slavnostnimi krogi!

Ker prihaja čas sokolskih zletov in zletov, je Savez SKJ izdal posebno naročilo, da se nastopa povsod s šajkačo v nanovo predpisani obliki: črn obrob z rdečim temenom. Dajte si torej nemudoma stare šajkače preurediti. (Br. Zottler — Vetrinjska ulica — jih sprejme radovolje v predelavo). — Obenem vas nujno pozivam, da se javite še tekom jutrišnjega dne br. Hvalencu v Posojilnici — Nar. dom, da pohitimo z dostojnim številom slavnostnih krojev 4. maja k Sv. Antonu v Slov. gor. Dosedanja prijava je vse prej nego razveseljiva, a oddelek starejših telovadcev — menim — zasluži vendar nekoliko vaše pozornosti; saj končno krojev nimate zato, da bi vam jih glodali moli, ampak da jih vsaj tri do štirikrat v letu »prezračite«... Zdravo! — Dr. M. Kovačič, župni starosta.

18 milijonov Masarykovih znamk.

Kakor znano, so bile na Češkoslovaškem povodom jubileja 80-letnice predsednika Masaryka izdane posebne jubilejne znamke po 2, 3, 5 in 10 Kč. Znamke so doživle tako silen odjem, da so morali natisniti še drugo izdajo in je bilo natiskanih in prodanih zavsem 18 milijonov znamk.

Obisk Američank na evropskih bojiščih.

V Cherbourg so dospeli ameriški častniki, ki imajo nalogo, da pripravijo vse potrebno za prihod ameriških mater in vdov, kojih sinovi in možje so padli na evropskih bojiščih, in ki pridejo, da si ogledajo te kraje.

Opera iz Svetega pisma.

Nedavno umrli češki skladatelj R. Zamrzla je kot svoje poslednje veliko delo uglasbil opere »Juda Iskarijot«. Libreto je vzel iz Svetega pisma. Praško »Narodno divadlo« je opero uvrstilo v svoj repertoar in je bila premijera na Veliko noč.

Trikat poročila

sta se doslej Jana Thurstenova, hčerka igralca v Cincinnati, in gledališki režiser Harris iz Pittsburga. Prva poroka je bila razveljavljena, ker sta navedla pri uradu svoja igralška imena. Tudi druga poroka je bila razveljavljena iz formalnih razlogov. Pred nekaj dnevi sta se poročila tretjič, in upata, da bo tokrat — držalo.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

81

»Ne, draga Beatrice... Dajte, da izrazim neizmeren ponos, s katerim me navdaja ta vaša volitev...«

In knez Manfredi se je sklonil ter pritisnil svoje vroče ustnice na roko Beatrice. A to ni bil več poljub dvorljivosti, to je bil poljub ljubezni! Primavera je tiho vzkrinkala in skoraj silovito potegnila roko nazaj.

»Kaj vam je, Beatrice?« je vprašal knez, preseanečen od te burne kretnje.

Kaj ji je bilo?...

Takrat, ko je vsa poražena nad predlogom Malateste in nahajajoča se pred dvojno možnostjo, ali naj sprejme ta predlog, ali pa naj gleda, kako se poruši in propade vse delo obrambe, ki ga je pripravljala toliko časa, zajela misel, da bi si izbrala za soproga starega Manfredija — takrat ni mislila na ta trenutek, ko bo starel, pomlajen od ponosa in radosti, hotel biti njen soprog tudi drugače kakor pa samo z imenom!

Podobna preganjani srni, je bila ona mislila samo na to, kako bi se izognila neposredno preteči nevarnosti. In nevarnost je zanj obstojala v tem, da bi utegnila postati žena Malateste ali koga drugega izmed mladih gospodov, katerih strast je poznala že dolgo časa. Zatekla se je bila v naročje starca, ki se ji je zdel bolj nekakšen oče. In zdaj se ji knez Manfredi nenadoma razodeva kot zaljubljenec, goreč zaljubljenec, ki se mu mudi zahtevati svoje pravice.

Ah, že v prvi minuti si je bila svesta svoje stranske zmote. Zdaj pa se je na tistem preklinjala, da se ni znala ustavljati in se ni siloma uprla ropu svoje svobode.

Stari Manfredi je nekaj trenutkov molčal. Nato je dejal:

»Pojdiva, draga Beatrice... vrniva se.«

In zopet jo je hotel prijeti za roko. Toda to pot se je Primavera umaknila s tako očitno grozo, da je knez prebledel od bolečine. In ponovil je svoje vprašanje.

»Kaj vam je, Beatrice?«

»Nič...« je odgovorila s slabotnim glasom.

In vendar se zdi, da se me bojite in bežite pred menoj... Odkar sem tu, mi niste rekli besede... Ah, Beatrice, nočem vam očitati, da ste se skrili v ta oddaljeni kotiček parka... dočim sem vas jaz iskal... na večer najine poroke... in ne maram vedeti vsega tistega, kar se mi zdi čudno v vašem vedenju... Vrniva se, Beatrice!...

Ona je odmajala z glavo, pretesno ji je bilo, da bi mogla odgovoriti.

»Torej se ne marate vrniti?«

»Gospod, ali me hočete pustiti še malo časa samo?« je dejala ona z naporom.

Knez Manfredi je vstal.

»Beatrice,« je dejal resnobno, »kakšna skrita misel vas muči? Ali mi je nočete povedati?«

»Naj bo!« je vzkrinkala Primavera. »Vi ste vitez starih časov, vi ste med nami vsemi vzor vzvišene lojalnosti in brezmejnne poštenosti... Ničesar vam nočem prikrivati!«

»Prosim torej!« je dejal Manfredi z bridkim nasmehom. »Govorite brez strahu!«

»Torej, dragi gospod... rada bi... Ah, saj ne vem, ali boste razumeli misel, ki me navdaja...«

»Beatrice! Čemu to izbegavanje?« je vzkrinkal starel. »Vidim, in prekasno razumem, da nimate ni-

kake ljubezni do mene. Toda tudi brez ljubezni, ki se je jaz kot starel, vitez starih časov, kakor pravite, nisem mogel naupati, bi lahko pričakoval vsaj malce odkritosrčnega čuvstva...«

»Ah! Saj vam prisegam, da je moje čuvstvo do vas resnično in odkritosrčno...«

»In pokorščino soproge!« je končal knez.

Toda Primavera, kakor da ni slišala teh poslednjih besed.

»Potemtakem,« je povzel Manfredi, »moram sumiti, da si je kako nesporazumljenje ali pa kaka spletkaz izbrala mene za žrtev. Tako mi Matere božje! Kakor gotovo sem knez Manfredi! Pri teh zvezdah, ki gledajo na naju, vam prisegam, da ne bo tako! Dvainšedemdeset let imam zdaj, in še se ni nihče na svetu brez kazni norčeval iz Manfredija... Govorite, Beatrice! Rotim vas, govorite odkritosrčno!«

Primavera je sklenila roke v svoji srčni tesnobi.

»Vi molčite, Beatrice,« je povzel knez, čigar srd je rastel od trenutka do trenutka. »Strašne misli, ki mi polnijo dušo, so torej resnične! Torej ste me zasmejovali!... Vi!... Kaj sem vam storil žalega?... Zakaj ste si izbrali ravno mene pred vsemi drugimi, da me mučite in ponižujete?«

Primavera se je iztrgal vzklík ugovora.

»Poslušajte me, knez,« je dejala s tresočim glasom. »Vse vam hočem povedati, kar nosim v svojem srcu. In potem boste storili, kakor vam bo velevala vaša visoka velikodušnost...«

Kneza Manfredi je zgrabilo takšno sočutje, da ga je mahoma minila jeza, ki je prej kipela v njegovih prsih.

»Pomirite se, dete moje,« je dejal. »Objasnite se s tisto odkritostjo, ki dela iz vas cvetko poštenosti, občeudovano od nas vseh, in ne bojte se ničesar od kneza Manfredi, ki se hoče v tem trenutku spominjati le ene reči, to je, da vas je včeraj imenoval svojo hčer.«

»Resnica je ta-le,« je izpregovorila Primavera po minuti molčanja in prizadevanja, da bi zbrala vso svojo hladnokrvnost... »Takrat, ko je stavljal Giovanni Malatesta v zborovanju svoj predlog, ki ga poznate, sem se zavedala, da je nekaj naših, ki se obotavljajo, nemara v strahu pred pričenojačo se borbo, in ki so doslej čakali samo najmanjšega resnega povoda, da se umaknejo nazaj...«

»To je, žal, resnica!« je rekel knez.

»Ta povod... ta pretveza bi bila najdena v tistem hipu, ko bi se jaz ne bila vdala! V tistem trenutku, ki je bil zame dolg kakor stoletje krute muke, sem spoznala, da ves uspeh našega podjetja zavisi od besede, ki jo izpregovorim... Moja naloga je bila, ne samo, da zaznamujem vojščaka, nego tudi, da si izberem soproga... Sklenila sem se žrtvovati...«

»Ta beseda je kruta zame, milostljiva!«

»Še krutejši je bil zame položaj, v katerem sem se nahajala!... Giovanni Malatesta me ljubi... Jaz pa ne čutim ljubezni do njega. Čutim samo tisto sestriško čuvstvo, ki me navdaja do vseh naših prijateljev. Toda misli, da bi bila mogla postati njegova žena, se ne morem spomniti brez strahu... Enako je moje mnenje o ostalih mladih gospodih, ki so mi dali uganiti čuvstva, kakršnih v mojem srcu ni...«

Tesnoba je prekinila Primavera besedo.

»Torej,« je dejal knez Manfredi, ki ni mogel prikriti svojega zadoščenja, »vi pravite, da med vsemi, kar jih je bilo navzočih pri zborovanju, ne ljubite nobenega!...«

»Ali mi prisegate?«

»Prisegam vam. Toda, knez, mar je treba te prisege? Ali si ne bi bila izbrala za moža tistega, po katerem bi mi bilo hrepenelo srce, ako bi me bil le eden izmed mladih gospodov navdajal s kakšnim drugim

čuvstvom, ne pa samo s prijateljstvom in s spoštovanjem?«

»Res je to. Oprostite mi, Beatrice. Toda izbira, za katero ste se odločili, me je zmedla tako, da mi slim povsem kakor mladenič, ki se boji za svojo srečo vseh mogočih nezdov. Ah... zakaj ni res tako!... Toda nadaljujte, dete moje...«

»Torej... Nahajajoča se v kruti dvojbi, ki sem vam jo pravkar razložila, sem se mahoma spomnila vas, knez Manfredi! Vas, ki me imenujejo svojo hčer! Zazdela se mi je, da bom pod zaščito vašega češčenega imena tako na varnem kakor v naročju dobrega očeta...«

Knez Manfredi je premagal vzdih, ki se mu je hotel izvit.

»Razumem vas,« je dejal trpko. »Poročili ste se z imenom. Človek sam pa, s svojo belo brado...«

»Knez,« ga je prekinila Primavera, »vi se motite... Toda dajte, da končam. Prvo minuto sem bila vsa srečna, da postanem vaša žena... Toda prenapeto razpoloženje nevarne ure je izginilo. In takrat sem se našla pred dejanjem, storjenim brez lastne volje... dasi se je zdelo meni sami edina mogoča rešitev... In zatorej, knez, ali razumete opravičeno grozo mlade deklice, ki nikdar ni mislila na zakon, pa se začuti ženo, ko niti še ni bila zaročenka?«

Knez Manfredi se je zganil.

»Ah, dajte mi povedati do kraja,« je rekla ona. »Kasneje ne bi mogla več obnoviti podobnega pogovora. Srce se mi trga ob misli na nezasluženo žalost, ki vam je s tem prizadejana... Toda pomislite tudi vi, kako je sila dogodkov zadela vsa moja čuvstva... Prosim vas, knez, smatrajte me za svojo zaročenko... dajte mi časa, da se po majem navadam misli, da nisem več mlado dekle... Tri mesece, knez: prosim vas treh mesecev odloga... Mislite si, da ste me zasnovali in da sem vam dala besedo!... Moja prošnja nikakor ni žaljiva, kajti prisegam vam, da v mojem srcu ni nobene misli, ki bi se odvrčala od vas... In končno, knez, ali ne bi bilo to tudi opravičeno zadoščenje, ki ga je treba dovoliti mojemu očetu?«

»Da!« je menil knez, presenečen od te umne besede.

»Moj oče je odobril najin zakon. Toda — mar ne, res, da se je s tem korakom samo nehoté uklonil dejstvu, ki se je zgodilo brez njega... In to ni majhna zadeva, knez...«

»Nehajte, Beatrice!« je vzkrinkal stari Manfredi. »Ne govorite več o tem. Žalili bi me, ako bi mislili, da vas ne razumem. V vsem, kar ste mi povedali, se razodeva modrost, ki bi me pri vas ne smela preseščati, ki pa jo moram vendarle nehoté občudovati.«

»Kako ste dobri!...«

»Samo pravičen sem!... Niti besede več o tej stvari, Beatrice... Zdaj pa vzemite mojo roko, dete moje... draga moja zaročenka... da vas odvedem v vaše stanovanje...«

»Ne, knez... Toliko reči se je zgodilo, da bi še rada ostala sama tukaj, na samem s svojimi mislimi...«

»Toda...«

»Česa se mi je bati?... Že mnogokrat se je zgodilo, da sem ostajala dolge ure na tej klopi, v molčanju mirnih noči...«

»Naj bo po vaši želji!« je dejal knez in se poklonil. Nato je odšel s počasnimi koraki.

Primavera je gledala stojé, kako se visoka postava kneževa izgublja v temi. Ko je izginil, se je vrnila na svoj prejšnji sedež na granitni klopi. In zazdela se ji je, kakor da je rešena neke mučne tesnobe in zopet prerojena v življenje.

(Nadaljevanje sledi.)

Boljšemu gospodu

oddam takoj zelo lepo solčno sobo. Maistrova ulica 3, II. 1261

Sprejemem boljšega delavca

kot sostanovaleca. Glavni trg 4, dvorišče. 1263

Oddam dvosobno stanovanje

za par mesecev. Jože Vošnjakova ul. št. 22. 1275

Zakonca

brez otrok iščeta mesto hišnika. Naslov v upravi lista. 1245

Prodaj

nov ambi stroj za izdelavo cementne krovne opeke. Ludvik Nuschak, Bos. Dubica. 1254

Oddam v najem s 1. julijem

stanovanje 5 sob z vsemi pritliklinami, na solčni legi. Poizve se v Razlagovi ulici 23 pritličje. 1272

Trgovino z blagom

na Glavnem trgu prodam. Godina, Tat. tenbachova ulica 19. 1266

Najboljši trajni kodri

in najnoveše postopanje pri barvanju las, s katerim je omogočeno tudi trajno kodranje, samo v salonu »Dobaj«, Gosposka ulica 38. 1205

Pozor gospodinj!

Vsled popolne razprodaje vinske zaloge se dobi pristno ljutomersko staro vino liter po Din 10 samo čez ulico. Kino Union, Cafova ulica 7 na dvorišču. Večje množine dostavljam na dom. 1124

Vse vrste pletenin

po meri. Popravila, spadajoča k tej stroki, izvršuje najbolje, hitro in ceno mehanična pletarna Javornik, Vojašniška ul. 2. 364

10% obrestovanje

Vašega denarja za vsaki znesek od Din 1000 naprej. Pismene ponudbe na Poštni predal št. 4, Maribor. 1221

Najvišje cene

plača za staro zlato, srebro in novce kakor tudi za zobovje M. Iger-ja sla, Maribor, Gosposka ulica 15. 1549

Poslovodja

agilen in sanesljiv, dobro vpeljan v Mariboru in okolici s kavcijo, se sprejme za vodstvo konfekcijske trgovine v Mariboru. — Prednost imajo posestniki lokala v Gosposki ulici ali na Glavnem trgu. Ponudbe z navedbo kavcije na »Aloma Company«, Ljubljana, pod »Poslovodja 300«. 1259

Otvoritveni sezonski

KONCERT

Park kavarna Maribor.

Prvovrstni kvartet s spremljanjem harfe, pod vodstvom kapelnika gospoda VESELY. Igra od 16. do 21. ure. 1274

Zahteva

povsod „Večernik!“

Izdaja K

Jutra v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: FRAN BROŽOVIC v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru.

Ravnateljstvo in uradništvo »VARDAR« zavarovalne družbe d. d. naznanja s tem tužno vest, da je njen dolgoletni, velezaslužni sodelavec, gospod

Edvard Krenner

ravnatelj tvrdke Schenker & Co. v Mariboru

dne 27. aprila po kratki boleznj preminul.

Dragemu pokojniku bomo ohranili blag spomin!

1276

»VARDAR«, delniška zavarovalna družba.